

Entrevista al Conseller
de Cultura, Educació i Esports

“Vull remetre la valoració de l'ordre sobre ensenyament del català a l'anàlisi dels resultats de final d'aquest curs 95-96”

Sembla ser que el nou President de la Comunitat Autònoma està decidit a donar un canvi substancial d'orientació a la política lingüística duta a terme fins fa poc per l'anterior govern del Sr. Cañellas. Aquesta nova disposició s'ha manifestat ja amb la creació de la DGPL.

Estam prou interessats en aquests canvis i, per això, hem demanat una entrevista al Conseller de Cultura, Educació i Esports perquè ens parli d'aquesta qüestió i d'altres (nou pla de reciclatge, l'Ordre “Rotger”, el PLC, les relacions amb el MEC,...) relacionades directament amb la política lingüística del Govern Balear.

PISSARRA.- Sr. Conseller, s'acaba de constituir la DGPL, quins són els seus objectius principals?

Conseller.- L'objectiu principal és de promocionar l'ús social, educatiu i professional de la llengua catalana dins la nostra Comunitat Autònoma. Hem cregut que per gestionar l'esmentat objectiu era bo crear la Direcció General de Política Lingüística. El que volem, en definitiva, és aplicar amb tota la seva substantivitat la Llei de Normalització Lingüística.

P.- En el “Consell Social de la Llengua”, hi haurà participació dels representants del professorat?

C.- Intentam que aquesta DGPL cada vegada tingui més recursos humans i materials. Tal volta el primer any no es podrà completar l'organigrama, però és voluntat del Govern i de

la Conselleria que la DGPL quedi completada en el període de quatre anys, el període d'aquesta legislatura. No obstant això, ja, d'una forma immediata, crec que podrem disposar dels recursos humans i materials mínims que facin falta. Per exemple, fins ara hem tingut un servei de normalització lingüística -del qual la responsable en cap era na Neus Nadal, una gran professional que comptava amb la col·laboració d'una sèrie d'assessores lingüístiques- i aquest servei, naturalment, continuarà i s'incrementarà. A més, podrem tenir reforços del que era la Direcció General de Cultura i la Direcció General d'Esports, però sobretot de la Direcció General de Cultura, tota vegada que després de transferir competències de Cultura al Consell Insular de Mallorca, ara disposam de recursos propis i hem d'aprofitar-los al màxim. Després ja s'incrementarà amb els recursos del Govern; ara es tracta d'aprofitar el que tenim.

P.- Com serà l'organigrama de la nova Direcció General? Es coneixen ja les persones que formaran l'equip de tècnics de la D.G.?

C.- Sí, hi haurà representants del món educatiu, sens dubte. Entenc que, si bé la política lingüística que anam a fer no fa referència exclusivament al sector de l'educació i que l'educació no basta per canviar-ho tot, però és clar que és importantíssim i que si volem canviar aquest país, hem de recórrer a l'educació. Es nota que la joventut utilitza ja la llengua d'una manera més natural i amb més propietat. Per tant, l'educació és important i hi estarà repre-

sentada dins aquest Consell Social.

Sobre el Consell Social també he de dir que voldríem que fos molt representatiu de tots els estaments socials, perquè la Llei de Normalització Lingüística afecta tots els estaments. En la mesura sigui possible contarem amb l'assessorament de persones que estimen la nostra llengua i la nostra cultura i que siguin representatives de cada estament. Es farà amb aquest sentit; no hi haurà gens ni mica de partidisme. Les persones que siguin seleccionades com a fruit de representacions d'associacions culturals o com a personalitats que nomeni el mateix govern seran representatives, o al menys s'intentarà que ho siguin, del què és la societat. No serem partidistes ni triarem persones pròximes a nosaltres; volem persones que realment destaquin.

P.- Després d'un any de la seva publicació, quina valoració es pot fer de l'Ordre sobre ensenyament del català? Quines passes s'han donades? Quins són els resultats de la seva aplicació? Què els ha fet pensar en la necessitat de la seva reforma?

Resulta difícil dur endavant una política lingüística educativa forta sense tenir possibilitats d'organització, d'inspecció, de relació... però ho intentam, no hem de plorar sempre.

C.- Jo pens que la valoració d'una ordre s'ha de fer objectivament, per tant, vull remetre aquesta valoració a l'anàlisi dels resultats de final d'aquest curs 95-96. Ja puc dir que, dins el marc del conveni de cooperació que hi ha signat, hem demanat al Director Provincial del Ministeri d'Educació i Ciència que a través de la inspecció d'Educació es faci una valoració de la situació i el progrés de l'ensenyament en català en tots els centres escolars. La veritat és que el Director Provincial ha estat molt sensible davant aquesta petició. És competència nostra, però naturalment com que de competències no en tenim en matèria educativa, hi ha dificultats a l'hora de fer aquesta tasca.

Resulta difícil dur endavant una política lingüística educativa forta sense tenir possibilitats

d'organització, d'inspecció, de relació... però ho intentam, no hem de plorar sempre. Es tracta d'un projecte per aquest any i s'actuarà i treballarà sobretot sobre els projectes lingüístics que acaben d'elaborar els centres escolars. Així es veurà el que hi havia abans i el que hi ha ara, i les necessitats pel que fa material, professorat, etc. Quan aquest treball estigui fet, la inspecció d'educació ens l'entregarà i el publicarem. Es farà una roda de premsa on la inspecció donarà compte dels resultats (i dic la inspecció perquè pens que és la institució formal oficial més important) i entre tots extraurem les conseqüències corresponents.

La valoració, per tant, la farem en tenir les dades tècniques objectives.

Dit això, en aquests moments puc fer una estimació i aquesta és positiva. En els centres privats subvencionats s'ha fet una feina per part de la Direcció General d'Educació (molts de seminaris, molts de cursos, molta estimulació). L'ordre sobre ensenyament del català preveu que aquells centres que vulguin fer tot l'ensenyament en castellà, ho ha de demanar i, fins ara, pel que jo sé, cap centre no ho ha demanat.

Això és una satisfacció, perquè a partir d'ara puc dir que no hi ha cap centre legalment autoritzat per fer tot l'ensenyament en castellà, (encara que hi hagi algunes excepcions com algun centre d'educació especial). Crec que haurem aconseguit incorporar, ja el primer any, molts de centres, sobretot -no exclusivament- privats subvencionats, que abans tot ho feien en castellà, incomplint la Llei de NL. Això no ha d'estranyar perquè s'ha fet una tasca molt important, molt precisa, d'estímul als centres per anar endavant en l'ensenyament en llengua catalana.

Repetesc que la valoració és positiva. Personalment voldria que es veiés que es va fer una ordre, amb tota la bona voluntat del món i d'una manera realista. La mateixa inspecció del MEC em diu que el Projecte Lingüístic és un dels pocs punts de referència que es té a l'hora d'avaluar i que es pot exigir en les visites als centres.

De totes maneres, tinguem en compte que una ordre no és un dogma de fe. S'ha d'avaluar en el seu moment i veure si ha complert els objectius. Curiosament aquesta ordre ha estat avaluada, des

de molts de sectors ja abans de complir el primer any.

P.- Recents estudis estadístics mostren que del conjunt d'alumnes que reben ensenyament en català a les nostres illes, el 79 % són de centres públics i només el 21% restant són de privada-concertada. Com es pot corregir aquest desequilibri?

C.- Respecte a les estadístiques, jo tinc les meves observacions a fer: cadascú agafa les que li convé, i no vull dir amb això que les que vosaltes maneja no siguin bones. De fet, però a mi m'ha interessat agafar estadístiques europees que mostren que aquí a les Balears estam per sobre de Catalunya a nivell de comprensió de la llengua.

Feta aquesta puntualització sobre les estadístiques, sí que estam d'acord que s'ha de fer més pressió sobre aquests centres que anaven més endarrerits. I així s'ha fet, tal vegada no suficientment, però s'ha fet un esforç molt important i amb molt pocs recursos. Una de les accions que posarem en marxa en matèria de política lingüística és l'elaboració del mapa

sòcio-lingüístic de les Illes Balears, la qual cosa ens permetrà de veure quines són les mancances i les necessitats per possibilitar una intervenció més precisa amb aquells col·lectius que més ho necessiten.

L'ordre sobre ensenyament del català preveu que aquells centres que vulguin fer tot l'ensenyament en castellà, ho ha de demanar i, fins ara, pel que jo sé, cap centre no ho ha demanat.

P.- Durant el curs passat es varen celebrar unes jornades sobre PLC a privada-concertada, quins resultats es poden constatar?

C.- M'agradaria objectivitzar al màxim les valoracions i, per tant, us remet a aquesta valoració que ha de fer la inspecció. De totes maneres sí que puc anticipar que la resposta ha estat molt positiva.

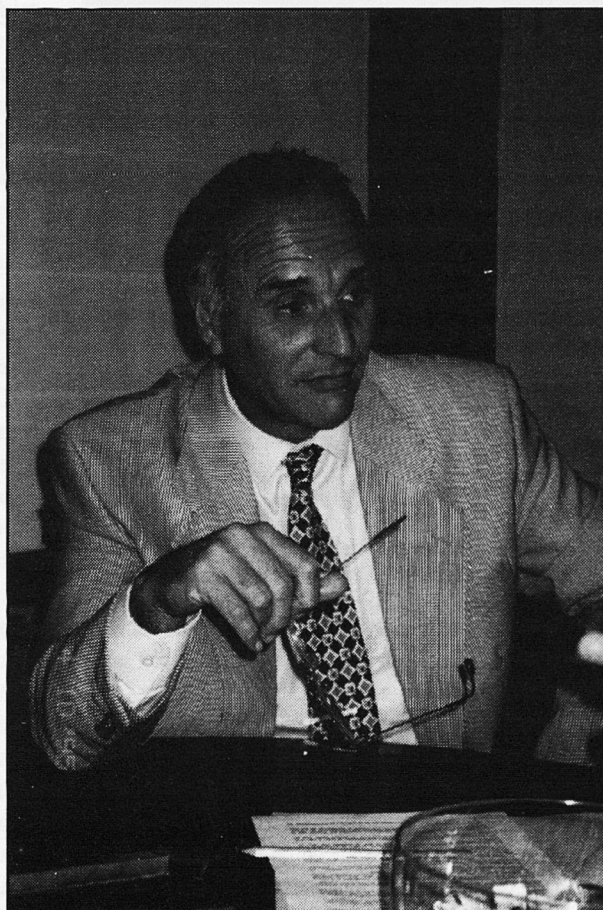
P.- El Sr. Soler, President de la CAIB, ha manifestat en repetides ocasions que des de les institucions es donarà un impuls a la normalització de la llengua catalana. Com es concreten aquestes mesures dinamitzadores?

C.- Durant els dos mesos passats hem treballat en el disseny de la nostra política lingüística que intentaré resumir en quatre àmbits:

- Actualització al màxim els recursos i els mitjans que ja es tenien. S'ha creat una Direcció General de PL i s'ha potenciat la Junta Avaluadora de català que permet l'homologació de totes les titulacions en un sol centre i evita l'anterior dispersió.

- Re-adaptació de l'Institut d'Estudis Baleàrics, de manera que aquest contribueixi a donar impuls a la NL, sobretot pel que fa a la difusió, recerca, formació, etc.

- Es crea la Comissió Interdepartamental per tal que tot el Govern estigui coordinat, que totes les conselleries participin d'una mateixa política lingüística i que sigui la prò-

pia administració autonòmica que doni exemple en aquest terreny.

- Es crea el Consell Social, que ha de ser l'òrgan assessor en matèria de legislació emana de la pròpia Comunitat, de tal manera que poguem fer les correccions prèvies oportunes abans de la redacció definitiva. Volem que aquest Consell representi el conjunt de la societat i que ens marqui la direcció correcta.

Tots aquests són instruments per a un programa d'actuacions. Un programa previst per quatre anys, però que es posa en marxa ja. Avui mateix he estat a Campos on ja s'ha dissenyat el pla de col·laboració entre l'Ajuntament i la Conselleria. Campanyes de normalització d'ús social de la llengua en el carrer, en els comerços, tríptics, les fires, cursos, curssets d'educació d'adults, canvis en el reciclatge del professorat, ajudes per la retolació de centres i comerços, etc. Hi ha tot un conjunt de mesures que estan a punt de ser publicades i que es començarà a posar en marxa ja.

Un punt important del programa és el que fa referència a les mesures que contemplin el

el certificat elemental. Finalment s'ha d'establir el catàleg de llocs que necessiten el nivell superior de coneixement del català. Aquesta és la meua opinió, però tractant-se de competències d'una altra conselleria, el que procedeix és la negociació i que, a partir del Consell de Govern ja es puguin conèixer.

P.- Com són les relacions actuals entre la Conselleria i el MEC?

C.- La veritat és que són bones. De fet el proper dimarts (dia 10) he de visitar el Ministre; parlarem de la Universitat, del Conservatori... Jo en qüestió de transferències som bastant radical, i ho som respecte al meu govern i també respecte al govern central, i fins i tot ho som respecte al meu partit a nivell central, el PP de Madrid. Som molt radical. Hem de lluitar de manera decidida i ferma per tenir les transferències universitàries immediatament, i de tot el que fa a matèria educativa. Tot això ho hem de lluitar amb redicalitat política.

Pel que fa a les relacions institucionals amb la Direcció Provincial del MEC he de dir que

Consell de Govern s'informarà de la nova ordre. Vull que el Consell de Govern sigui informat de tot allò que faci referència a política lingüística. Una vegada informat el Consell, signarà aquesta ordre.

La nova ordre té un caràcter de provisionalitat per quant que encara hi ha reivindicacions plantejades pel vostre Sindicat que no estan recollides i que hem de tenir en compte, per exemple que el reciclatge del professorat es faci en hores lectives. Això ho podem replantejar quant tinguem competències, perquè ara no podem fer-ho. El que està clar és que hem d'actuar en aquesta direcció i especialment en determinats col·lectius i determinades situacions i mirar si podem acabar ja amb el reciclatge i poder dedicar els recursos econòmics a altres qüestions.

La nova ordre té un caràcter de provisionalitat per quant que encara hi ha reivindicacions plantejades pel vostre Sindicat que no estan recollides i que hem de tenir en compte, per exemple que el reciclatge del professorat es faci en hores lectives.

---

coneixement de la llengua per a l'accés a l'administració pública, mesures que s'estan negociant amb la Conselleria de la Funció Pública i que, segons la meua opinió, haurien de contemplar el coneixement del català com a requisit per accedir-hi. Requisit que s'ha de matitzar per quant hi ha categories professionals a les quals basta que s'exigeixi el coneixement oral de la llengua (bidells, dones de neteja, etc.); la immensa majoria, però, pens que necessitaria

són molt bones, tal vegada perquè les relacions personals amb el director provincial són molt amistoses.

P.- Quan es publicarà la nova ordre de reciclatge del català?

C.- La nova ordre de reciclatge es publicarà ja. No és possible aturar-la més, tota vegada que es donaria una situació de buit que hem d'evitar. Per això, demà mateix (dia 5) en el

P.- Les transferències, quan?. Interessen de veritat, o no tenir-les encara és una bona excusa per plànyer que, mentre no hi siguin, la Conselleria no pot fer més del que fa?

C.- Hi ha hagut contactes amb el Ministeri i sembla que de moment no és possible, però evidentment ho continuarem intentant. Personalment vull apostar fort per aconseguir-ho, no estic disposat a acceptar excuses, i mouré tot el que hagi de moure, políticament em referesc, fins i tot, dins el meu partit.

No pos termini. Les vull ja, ara mateix. Som conscient, però, que no puc negociar el finançament amb el Ministre d'Educació i que el Ministre no l'ha de discutir amb mi. Ha de ser la Comissió Mixta, presidida, com sabeu, pel Ministre d'Administracions Públiques. Aquí la vicepresidenta, Rosa Estaràs, és la Presidenta d'aquesta Comissió Mixta i forma part del Consell d'Economia i Hisenda. Tractaré de convèncer, de persuadir tothom, fins i tot el meu Go-

vern, que la radicalitat i la disponibilitat absoluta juntament amb una ferma política són molt importants. Això mou muntanyes i fa que es cerquin recursos, i que s'arribi a acords. Per tant, no m'aturaré en simples informes econòmics i financers. Són bel·ligerant. Què passa si no ho aconseguim? Això podria fer-me replanjar fins i tot el meu paper. Sí, sí, ho dic així.

P.- Com pensau aconseguir que el català arribi a ser entre nosaltres una llengua de prestigi?

C.- Això depèn de nosaltres, depèn de la societat, depèn que, d'una vegada, es pensi i es tingui la convicció absoluta que impulsar la nostra llengua i la nostra cultura, és una qüestió de totes les persones que viuen a les Illes Balears, de les que hi han nascut i de les que hi viuen. Si això no ho feim una cosa de tots, si volen fer d'això una qüestió de política partidista, si hi ha associacions, agrupacions, que entenen la llengua com a conflicte i com a imposició... si tot això es fa d'aquesta manera, evidentment, no aconseguim que la nostra llengua tingui prestigi. S'han de prendre decisions i les decisions, a vegades, suposen determinar que les coses es facin d'una manera i no d'una altra. Depèn de nosaltres, depèn que en fem una cosa de tot el poble, que sigui una qüestió de govern, no d'un partit, sinó de tots els partits, que ho hi hagi situacions d'enfrontament, sinó de respecte, explicant-ho, amb pedagogia, amb informació, amb paciència... donant passes no demagògiques sinó eficaces com el que nosaltres hem volgut fer. La nostra pretensió era que l'ordre sobre ensenyament del català fos eficaç, a partir d'un plantejament realista. Una passa decidida endavant.

Pel prestigi de la llengua hi ha d'haver també una projecció exterior, més enllà de les Illes i dels països de parla catalana. Cal una projecció del català a Europa. La nostra vocació de gent de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera no és de tancar-nos dins les nostres fronteres lingüístiques i culturals, sinó que la nostra llengua i la nostra cultura siguin punts de referència perquè la projecció cap a Europa sigui més forta, sense perdre les nostres senyes d'identitat. Això fa que siguem qui som, però per competir dins Europa.

Per tant aquest prestigi vendrà donat per nosaltres mateixos. No és prestigi el que hi hagi pugnes, discussions absurdes, que si català, que si mallorquí. Això està claríssim. El nostre Es-

tatut ens diu que la nostra llengua és la llengua catalana pròpia de les Illes Balears i el sentit comú, no just l'Estatut, ens diu que hem de potenciar el nostre lèxic i les nostres modalitats, de mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterenc. Per això serà bo que el material didàctic que es faci tingui en compte les diferents modalitats.

P.- Quan podrem veure, llegir i sentir sense timideses que la llengua de les illes és la llengua catalana?

C.- Em permet recordar a la gent que jo mai no he tingut problemes per anomenar les coses pel seu nom; tinc bibliografia escrita en català des de fa temps.

Hem de tenir en compte que no podem prescindir de la col·laboració de determinades associacions importants com l'Obra Cultural o l'STEI, tenint en compte, però, que no podem ser partidistes.

Ho aconseguim quan no hi hagi Direcció General de Política Lingüística. Em resisteixo a pensar que tota la qualitat educativa d'aquest país ha d'estar basada en fer o no fer l'ensenyament en llengua catalana. Ara, sí diré que difícilment es pot fer un ensenyament de qualitat si no es té en compte que la llengua vehicular és el català. Clar que ho diré, per què? Perquè, com es pot fer un ensenyament de qualitat que no tingui en compte la nostra realitat i la manera de ser del nostre país? És evident que no és possible. Però no m'agradaria amagar que tenim dificultats i mancances de professorat, de preparació, de formació, d'organització de material, etc.

I segon lloc, tinguem ben en compte que el que governa és el Govern i s'ha de governar tenint en compte tota la societat, escoltant associacions, sindicats, empreses, etc. Que quedi clar que el que governa és el Govern, tot i que hi ha qualche associació que sembla que vol governar més que el govern.

Si hi ha hagut moments de crispació, que

n'hi ha hagut, la Conselleria ha de valorar la seva part de responsabilitat, i no caure en la temptació fàcil de responsabilitzar de tot als altres. Jo crec més amb l'anàlisi autocrítica que no en pensar que són els altres que no ens entenen. De tota manera, us puc assegurar que l'Ordre sobre Ensenyament del Català es va fer amb la màxima bona voluntat i pensant que era el millor i més eficaç que es podia fer. Vull dir també que estic convençut que a llarg termini la valoració que es farà d'aquesta Ordre serà molt més positiva que no és ara.

Reconec, però, que alguna cosa es va fer malament i que s'ha introduït una certa crispació dins certes institucions i certs estaments. El Govern i la Conselleria han de ser sensibles davant això i han de rectificar. Hem de tenir en compte, a més, que no podem prescindir de la col·laboració de determinades associacions importants com l'Obra Cultural o l'STEI, tenint en compte, però, que no podem ser partidistes. No es pot substituir el govern elegit democràticament, s'han de respectar les institucions, i jo dic que a vegades no es respecten, per part d'algunes associacions. Aquesta sensació l'he viscuda de ben prop en ocasions en què m'he trobat representant el Govern. □